

Locuinta Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a trageriorului [Lă-văzătoră], Nr. 5.

Scriorile nefrancate nu se vor primi decat cu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.” Articoli trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Djurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Scire electr. partie. a „Feder.”

Data Aradu in 25. iuniu 11 ore 25 min. a. m.

Sosita Pest'a, 12, m.

Numerosii alegutori din cernu Chisineu alésara eri, intre vivate fragrose, deputatu pentru diet'a pestana pre natiunalulu Mircea B. Stancescu prin acclamatiune; entusiasmu mare. In asemenea modu se alesera la Radn'a Alesandru Mocioni si la Buteni Demetriu Bonciu.

Data Siomcat'a-Mare in 24. iuniu.

Conferint'a adunata in loculu de alegere Mestecanu a proclamatu de deputatu pre V. Buteanu, si invitatu prin deputatiune la Siomcat'a-Mare, pre langa program'a sa de pâna acum, a primitu candidatur'a.

Pest'a, 13./25. iuniu, 1872.

Judecandu dupa rezultatulu de pâna acum'a alu alegerilor, partid'a deachiana a cascigatu intru adeveru terrenu inseminatu. Opozitioanea perdî unu numeru considerabilu de cercuri electorale, si in loculu loru reocupă forte pucine de la guvernamentalni. Insta-si capital'a tierrei alése eschisivu guvernamental, si conduceatorii stangei se vedu espulsi d'in pusețiunile loru prin candidatii guvernului, pâna acum'a tare pucinu cunoscuti. Dupa diuariile magiare opositiunale, si cónformu informatiunilor ce primim in tota diu'a de la corespondintii nostri, guvernulu n'a crutiatu si nu crutia nici unu medilou spre a-si eluptă invingerea electorele, care'a devenit u cestiune de viață pentru elu. Spre constatarea acestoru a n'avemu trebuita a merge departe, că-ci ni e inca in viua memoria legea municipale, precum si nou'a organisatiune a justitiei, prin cari dlu Lónyay sicrea una legiune de aderinti fideli. Responditi prin cetăti si municipie, legati prin interesulu loru

propriu de existint'a sistemului actuale, servi credintiosi stapanului bru, care li asigura subsistint'a, nu incape nici cea mai mică indoie, că nouii judecatori si officiali formăza unu corp considerabilu de agitatii. Afara de acést'a apoi nu trebuie trecute cu vedere arbitriul comisiunilor inscriotorie, terrorismulu guvernamentalilor, aurulu si argintulu, si, in fine, engagementul si obligatiunea barbatilor singurateci pentru demnităatile cascigate, precum, intre altele, ni atesta conduit'a politica-natiunalala a Santiei Sale episcopului logosianu. Éta deci deslagata enigm'a rezultatului miraculosu alu guvernului in campan'a electorale de pâna acum'a si numai asiè se poate explică cadera deputilor nostri natiunali in comitatele Carasiusi Torontalu. Daca dlu Lónyay voiesce intru adeveru consolidarea si prosperarea tierrei, apoi lu compatimim d'in anima daca cugeta, că terorismulu si corrumperile d'in susu in josu si viceversa, care le vedem practicandu-se in modu impertinentu constitutiunalu, aru fi unicele mediocle salutarie pentru ajungerea acestui scopu alu seu. Cătu despre noi, suntemu prè convinsi, că nu dlu Lónyay, neci camer'a lui compusa, precum se poate prevedé, d'in servi pururia gata a imprimi porunc'a domnului loru, cu atâtu mai pucinu legile loru de natiunalitate si. despre uniunes, respectivu fusiunea Transilvaniei cu Ungaria, voru poté asigură tierrei unu venitoriu fericie si pacea dorita, ci spre acést'a sunt chiamate numai si numai natiunile collocitórie prin contielegere si a more fratiesca reciproca.

Cislaitani'a gema grena sub constitutiunisimulu turcescu alu guvernului auerspergianu. Cestiuinea Galicieei, de parte, a disparé de la ordinea dillei, devine totu mai intortocata, si in tempulu d'in urma formă chiaru si obiectulu unei interpellatiuni adressata guvernului d'in partea corifeului polonu Grocholsky. Responsulu ministrului-predidente datu la interpellatiunea d'in cestiune rupse si ultim'a legatura ce mai essistă intre guvern si deputati galiciani, si diuariulu „Gazetta Narodowa”

provoca pre galiciani sè-si puna poft'a in cuniu d'a-si vedé considerate dorintele de cătra factorii parlamentului actuale, ci sè treca in taber'a opozitiei.

In Franci'a e la ordinea dillei crisea parlamentaria. Centrul dreptu se incercă septeman'a trecuta a induplecă pre celu stangu spre a se allatură la majoritate. Siese corifei ai centrului dreptu, in frunte cu Saint-Marc Girardin, si siese ai centrului stangu, condusi de generalul Chanzy se intrunira in una conferintia, unde ce e dreptu, s'au vorbitu multe, dar' nu s'a potutu esoperă neci unu compromissu. Centrul dreptu se intorse apoi cătra drept'a moderata, si in conferint'a avuta cu acést'a s'a decisu a se tramitte una delegatiune dliui Thiers, spre a conferră cu dinsulu in privint'a situatiunii interne. Se asigura, că presedintele republicei, intrebatu findu de unu delegatul despre opinioanea sa, a respunsu: „Vi voi concede tote, numai schimbarea forme de guvernare nu,” la ce delegatulu i-ar fi replicat, că fractiunea majoritatii nu pretinde de la dinsulu neci cătu e mai putinu schimbarea forme de guvernare, ci numai garantie contră unei commune noue.

Pre cum se vede drept'a si centrulu dreptu alu Adunarii natiunale inca totu n'au renuntat la sperantia d'a vedé restaurandu-se in Franci'a monarcia in tota splendorea ei de mai nainte, si pentru realizarea acestui visu placutu se practiceaza tote medioclele posibile de agitatiune careva dură pâna atunci, pâna candu nu se va nimici apparatulu parlamentariu de pâna acum'a, — si acést'a e possibile numai prin eliberarea territoriului francesu de occupatiunea straine. Cu cătu va urmă mai iute evacuarea departementelor ocupate, cu atâtu si viet'a Adunarii natiunale de astazi va fi mai scurta; cu solvirea milliardului d'in urma si eliberarea fortaretiei Belfort pactulu de la Bordeaux a espirat, si apoi noile alegeri voru tramite omeni noui la Versal'a, cari, liberi de traditiuni si prejuditie ruginiti, voru ave pururea

aeru si le voru aduce la tine. Ti-dau dreptu că sè le daruiesci cu ce vrei, inse candu va fi óra a patr'a sè li spun, că sè reintorce de voia buna, si de nu voru vrè, strigi pre slugi, că ei le voru duce de se voru tredî susu pre dealu!“ si atunci imperatulu s'a dusu sè si culce.

Psiche s'a bucurat că sororile ei voru veni, si mandî au si venit u si li-a povestit sortea ei, si credint'a că barbatulu ei e balauru, si petrecund ele acolo s'au minunatu de mandretiele curtilor, gradinei, si avutielor, si la vreme s'au reinitorsu indereptu si s'au afilat susu pre dealul u balaurului.

Sér'a a venit u era imperatulu la Psiche si a afilat-o in voia buna pentru că sororile au fostu la ea si s'a rogatu de imperatulu, că se mai vina sororile la ea, si imperatulu a facut de au venit u sororile, inse aceste in locu sè managia pre Psiche i-au pismuitu sortea, vediindu fericirea ei, si-au adueu unu catit'u ascutit'u pe amendou părtele cu cugetu că Psiche sè ucidă pre barbatu, pre care lu credeau că e balaurul d'in dealu si sè traiésca ele in curtile frumose, — si pentru acést'a au disu cătra Psiche: „Sè puni cutitulu si unu luminariu sub patu, si pe séra dupa ce se va duce imperatulu de la tine, că sè se culce, si va adormi bine, sè mergi la patulu lui si sè-lu junghii cu cutitulu, pentru că elu trebuie sè fia balaurul d'in dealu, si atunci remani singura stapană!“

Psiche a ascoltatu, si sér'a pe la 11 ore si-a aprinsu lumin'a si luandu cutitulu in mana, s'a dusu incetu la patu că sè-lu ucida, — inse candu a vediutu că nu e balauru, ci e unu junghiu de totu frumosu, si cu aripi, s'a spariatu si minunatu de frumeti'a lui si de spaima a seapatu luminarea pe elu si l'a arsu cu seulu topitul.⁸

Imperatulu dînelor indata s'a tredit, si sculandu-se d'in patu a deschisu ferestrele, a apucat pe Psiche de pera si a sburat cu ea afară si a seapatu-o de a cadiutu josu, si elu s'a dusu mai departe, era ea a remasu intristata, parandu-i reu, că a ascoltatu de sororile sale.

Sororile vediindu-se singure s'au reinitorsu cătra casa si ajungandu la dealulu balaurului, s'au tanguitu si aruncat in prepastie credintu, că éra voru trece in cea lume,

SOIATORIA

Psiche¹

(poveste poporala.²)

I.

Psiche³ si pascalitorulu.⁴

Unu imperatu a avutu trei fete, si cea mai mica a fostu asiè de frumosa, de nu a avutu parechia in lume.

Imperatulu totu asceptă că sè li vina petitorii, si sè le marite; — si pre cele doue mai mari, de-si nu erau frumose, le-a maritat, éra pe Psiche, pe cea mai mica nu a potutu marita nici-decum. Au venit multi petitori si la Psiche, dar' cum o vedea asiè de frumosu, se miunau de frumeti'a ei, si nu cutesau sè o cera.

Imperatulu a fostu de totu neodichnitu pentru acést'a si audindu de unu pascalitoriu s'a dusu la elu si a intrebatu, că ce sè fia cu fét'a lui de nu se poate marita? Pascalitoriu a intrebatu dupa diu'a nascerii si numele fetei, si pre urmasi-a respunsu! „Imperate, fét'a ta nu se va marita, pâna tu — de adi intr'unu anu — nu o vei duce pre dealul balaularu, ce e aproape de cetatea ta, pentru că fét'a ta trebuie sè fia soc'a balaurului! Daca nu o vei duce, balaurulu acelui-a va pustii tota imperati'a ta, ti-va luă vieti'a si fét'a!“

Imperatulu s'a spariatu, si reintornandu de la pascalitoriu, a spusu tote societate si fetei, si au inceputu cu totii a plange si a se tangu, dar' s'au otarita cu sè implinesca talmaciea pascalitoriu.

Candu s'a apropiat duf'a la unu anu, imperatulu a imbracatu pe Psiche in gele si tota cu tea si imperati'a a gelitii si a dusu fét'a si a pus-o pre dealulu balaurului. Psiche a adormit si de locu a si perit d'in ochii toturorul-a, pentru că dealul a inghitit-o, — si toti s'au reinitorsu cu intristare indereptu.

II.

Psiche cu slugi nevediuti.

Psiche, de locu cum a adormit, s'a tredit in cealalta

lume, innaintea unei zidiri de totu frumosa, innaintea curtii imperatului d'in alta lume, zidita intr-o gradina forte frumosa, si deschidiendu-si ochii vediu frumeti'a zidirii si a gradinei unde se află, si nu se poate scolă de la pamentu de mirarea si fric'a ce a cuprinse-o.

Preste putinu venira la Psiche fintie nevediute si audi glasuri multe, intrebandu-o: „Ce poftesci imperatess'a nostra?“ éra ea, nevedindu pre nime, a tacutu; si atunci fintiele nevediute, ce erau slugii imperatului d'in lumea de desuptu⁵ o luara si dusera in casele frumose, si au intrebatu a dou'a ora: „Ce poftesci imperatess'a nostra?“ voesci mancare, beutura, séu scalda? si Psiche atunci ceru scalda, si o scaldră si pusera in patu si ea adormi si se odihni pâna mane-df.

In cea-lalta dî de demaneti'a intrara slugii nevediuti la ea si éra o intrebară: „Ce poftesci imperatess'a nostra?“ si ea li-a disu: „Cum me poteti numi pre mine imperatessa, candu eu nu vedu omenii, pre cari sè-i ocarmuesc?“

Atunci i dîsera slugii nevediuti: „Pâna candu credint'a ta nu va fi tare si dréptă cătra imperatulu — carele e barbatulu teu — nu vei vedé pre nime, si pâna candu moravurile tale nu se voru intocmi, că a le dineloru, nu vei vedé si traf cu imperatulu!“ si atunci s'au dusu toti slugii.

III.

Psiche cu barbatulu si sororile ei!

Sosindu sér'a, Psiche s'a culcatu, si indata a auditu sgo-motu apropiandu-se de patu. Imperatulu dineloru, ⁶ barbatulu ei a inceputu a vorbi cu ea fără că sè-lu veda, dar' ea lacrimă si oftă, si atunci imperatulu dineloru i-disu: „Nu plange, că-ci va fi bine de tine!“ si s'a dusu sè se culce.

In sér'a a dou'a éra a venitu imperatulu dineloru la patulu Psichei, a vorbitu cu ea, si elu fără că sè-lu veda s'a dusu sè se culce; éra ea a remasu totu mai intristata, credintu, că barbatulu ei e unu balauru. In a treia sera a venitu imperatulu dineloru si a vorbitu multu cu ea, darea i s'a plausu, că are doru de sorori, si atunci elu i-a disu: „Mane voru veni sororile tale la dealulu balaurului că sè te planga, si tu le vei audti, dar' striga-li că sè se aruncă in prepastie dealului, că-ci slugii mei le voru prinde in

înaintea ochilor interesești a tierrei, și nu alu partitei și voru lucră d'in tote poterile spre consolidarea republicei, carea este salutea și venitoriu Franciei.

Alegerea de deputatu in Logosiu.

Scimus parte d'in esperintia parte d'in diuarie, romane și straine, cu cătă impertinentia a procesu este anu mameleuci guvernului actual la inscrierea pentru alegerile dietali; cum d'insii se tienura orbisius de devișa guvernului demoralizate „sic volo sic jubeo,” comittendu astu-feliu de illegalități de cari se revolta sentiul si in person'a cea mai demoralisata; dara că una comisiune alesa d'in comitetul centralu comitatensu si insarcinata cu conducerea toturor agendelor referitorie la alegere, să aiba potere a restornă si consideră de nulla, ordinatiunile ministerialui, astănu amu sciutu-o. Dar' ce dicu nu amu sciutu-o; au nu se facu minuni multe si mari in Maghiari'a constitutiunala!

Si ce a comisua mameleuci infami? Ecă una fapta rusinatoare pentru guvern. Anume:

Intielegint'a romana d'n Logosiu, carei-a i jace la anima caușa naționale, reclamandu unu numeru forte însemnatu de individi, parte d'in Logosiu parte de prin sate, cari fusese respusii illegalu de comisiunea inscrietoria, acceptă cu eurișitate, dar' cu putiena confidentia, să vedia ce va ordină ministeriulu in privint'a celoru reclamatii.

Sosi diu'a de 18 iuniu afisaramu că ministeriulu, de-st nu facu multi in favorea nostra, dar' totu-si a ordinat că d'in cei reclamati 130 de individi să se primeasca intre alegatori dandu-li-se dreptulu de votare; inse se vedi! mameleuci convoca pre 6 ore ser'a una conferintia si decidiu, că fiindu ordinatiunea ministeriala fără temeu, nu se potu luă in consideratiune, deci cei 130 alegatori nu se potu primi.

Ce va să dică la ast'a ministeriulu? Nemio'a, că-ci ei a lucratu in favorea lui. Noi inse scimus de unde vine atât'a cutediantia facia de ministeriulu maghiaru. Ecă de acolo, că-ci indata ce se fecera reclamatiunile d. Ioanu Pausu, protonotariu comitatensu, care astă-di e șefitorulu toturor relatorilor d'in Carasiu, caletori fără amenare la Pest'a si petrecundu acolo mai multu tempu se reintorse plinu de spiritu guvernamentalu, suptu de nou de la faimosulu romano-sugru Szende.

Se apropia tempulu de alegere, alegatorii de un'a si de alta partidă vinu, inse nu toti liberi, că-ci cei debili de angeru si corrupti de denarulu lui Iud'a si adaptati de spiritul imputitului jidovescu vinu că si delicienții escortati de husarii statuiniati sici in Logosiu, — ba in vre-o duoe cara erau legati bumbu bietii omeni si escortati in tabera diavolilor, de-ora-ce cutediasera a incercă să fuga la partid'a naționala.

Intre cei escortati, dara nu legati, cu parere de revediuramu, că in fie-care caru se află căte unu popa peccatosu imbetate de veninulu demoralisatorilor, strigandu fără rusine si plini de curagiu (că-ci erau sub scutul husarescu)

inse slugii nevediuti ai imperatului nu li s'a mai arestatu, si ele s'au cutropit sub dealu.

IV.

Psiche si mam'a imperatului.

Psiche vediindu-se singura a porntu mai departe si a amblatu ratecindu prin pustii pâna a ajunsu la nisces omeni, cari secerau la o holda de argintu si-i-a intrebaturu, daca au vediutu pre imperatulu dineloru? Era ei au respunsu, că nu l'au vediutu, si ispitindu-o despre necasulu ei, i-au spusu că să se pazescă de mam'a imperatului, pentru că are de cugetu să o omora.

Psiche s'a intristat si mai tare, si ducundu-se mai departe a afiatu nisces omeni, cari secerau la o holda de auru, si acesti-a i-au spusu asemene, si ea se superă, că nu potea să dñe de urm'a imperatului.

De-o data mam'a imperatului i se arăta in' cale, o apucă de capu, o batjocoresce si o duce cu sil'a in locuint'a sa¹⁾ si i povestesce ce au partit'u sororile ei, si că si ea vă pati reu pentru gresiel'a ce a facutu-o asupr'a barbatului, — si mam'a imperatului s'a cugetat cu să-i dñe lucruri ce nu le poate implementi, si prin acele se prepa-desca, era in fatia i-a dñsu, că daca va seversi lucrurile ce i le spune, imperatulu se va poté vindecă unde l'a arsu cu lumin'a si se va desmaniá pre ea.

Psiche credindu că e asiè, a dñsu că e gat'a să patiesca ori-ce numai să o ierte imperatulu, si s'a rogatu de mam'a lui, că se-i spuna lucrurile acele, si mam'a imperatului i-a poruncit:

I-a. că să aduca apa negra. — Ap'a acést'a eră departe. — Psiche plecandu s'a dusu pre langa o mare, si a vediutu unu pesce vercolindu-se pre uscatu, si ea patrunsa de mil'a l'a aruncat in apa si s'a dusu, si ajungandu la loculu cu ap'a negra, a vediutu unu sierpe²⁾ cum vră să mance pui de vultură si Psiche a ucis uierpele, si candu a reintorsu mam'a puiloru, pentru facerea de bine s'a bucurat, si a intrebaturu-o, că ce bine poftescă, era Psiche i-a respunsu, că i trebuie apa negra. Atunci vulturul³⁾ a lăsat can'a in gura si a sburatu printre doi balauri cari suflau in focu, si i-a adusu apa negra.

„să trăiesca Szende Bellu.” — Sinode! sinode! invetia a-ti cunoscă missiunea!

Diu'a de 19. iuniu dăpta pentru votare sosi, si președintele comisiunii, cu numele Sulyok, incunoscătă mai antău pre partid'a națională, că actul de votare se incepe. Romanii inse convinsi de că parte de blasphematiile comisă atâtă la inscriere cătu si să deciderea de ieri in meritul ordinatiunii ministeriale, era de alta parte satu de imperinentia cortesilor guvernamentali, cari intrebuintă totu medilocele spre să detină votisantii romani — in locu de a votisă insinuara protestu si se retraseră in curtea bisericei, unde mai multi domni, intre cari si bravul preotu Pocrianu, d'in Logosiu, dsfasiu ndu peccatele guvernamentilor, subscriseră pâna la unul protestul amintit.

Dupa comunicarea protestului cu partid'a contraria, se incepă votisarea votandu fa-care dupa placu in cea mai mare disordine si fără că presiedintele comisiunii să controledie său să cera constatarea personelor. Ce li pesa, ei lucra pentru guvern; guvernul e alu loru si ei sunt ai guvernului.

Dupa finirea votisarei se incepă „áldomásul” si cătra 5 ore alegorii partidei contrarie, in frunte cu preotii, si-luia catrafusele cătra casa. S'a intemplatu că copii de prestrade au insultat pre satenii corrupti candu mergeau acasă. Acesta intru atâtă a văzutu semtiul mameleuciloru, incătu propusera cu mare intiepliune, că pre cei remasă inderetru să-i petreca pâna afara de Logosiu cu unu regimentu de husari. Propunerea se primă si regimentulu, in frunte cu unu locuientre primariu, veni in fug'a mare ca furiele cătra biserica romana, că-ci, pre cum a intielesu armată infioratoria, insultele veniă d'in curtea santei biserice. Bietulu oficieriu strigandu si taindu ventul cu sabia se repedi cu calulu in chipu de demonu turbat, in curtea santei biserice, postandu acolo cătă-va eroi, era rezultu lu lasă pre strada spre batu-jocur'a copiloru si a pilariilor pâna ce nescă preotii romani indignați de profanarea curții st. biserice provocara oficierulu că indata să paraseca zidurile bisericei, spunendu-i totu-odata, că nu e locul a-si areta eroismulu intre omeni iubitori de pace, ci aiuria, cum a fostu d. e. Königsgrätz-ulu. Rusinatul de infrantiile preotilor dăde comanda eroilor sei si se deparata cu marire rusinosa.

Nu potem trece cu vederea portarea unui sub-jude, cu numele Némethy Pheobus, altintre jidancu, care, uitându că o judecatoriu, se facu politisanu, fără a-lu fi denumită cine-va. Ne placandu-i domniei sale că husarii postati au parasită curtea bisericei, amintit de aldamsiu se aruncă că unu Iuda priutre poporul adunat in urm'a scandalului husariloru si-lu conductoriului loru, pâna la portă curții bisericesci si intrebuitandu fortia a deschis-u si a intrat in curte sberandu că de acolo provinu insultele, si că elu e judecatoriu, deci chiamarea sa e, a aperă pre cei atacati in onore si dreptu. Vai si amaru te tine mameleuci si judecatoriu amaritu! Vomu cere satisfacere pentru portarea uecuvintiosă a sub judelei jidancu, inse scimus că indesertu bătemu tocă la urechile surdului.

Psiche a dusu ap'a negra a casa, si mam'a imperatului s'a mirat u de ea, că a reintorsu viua, ci nici i-a datu pace se odihnesca, ci de locu i-a datu alta porunca,

2-a. că să-i aduca lana de auru, de la berbecii de auru.

Psiche a plecatu dupa lan'a de auru, si in cale s'a intalnitu cu unu omu. Acestu-a era pescele pre care l'a aruncat in mare, prefacutu in omu, si intrebându-o, că unde merge, i-a dñsu, că să nu ajunga la turma, nici măntu, nici dupa, ci tocmă la amedia-di candu tote oile jacu, si berbecii odihnescu, că-ci numai atunci potu luă lan'a de auru, altcum o voru omor-o, pentru că berbecii se batu réu, incătu si pastorii cu frica stau la turma.

Psiche a facutu asiè, a luat lana de auru si a reintorsu a casa la mam'a imperatului, si ea s'a mirat u era, si nici i-a datu pace să edihnesca, ci delocu i-a datu alta porunca.

3-a. că să mergă in lumea de desuptu, si să aduca „frumsetie”⁴⁾, si i-a data unu vasu, in care să le bagă, dicandu-i că să nu-lu descopere, că-ci frumsetiile trebuesc, că să unga pre imperatulu unde l'a văzutu, si să-lu lecăsca, să-lu înfrumseteze.⁵⁾

V.

Visulu Psichei.

Plecandu Psiche că să aduca frumsetiile, a ajunsu intr'o padure, si de ostenita, s'a pusu josu că să odihnesca, si a adormit, si a visat, că a venit u unu omu la ea, si i-a dusu urmatorile:

In caletori'a acést'a vei ave să patiesci multe dar'daca vei ascultă de mine, nu vei pati reu. Candu te vei tred'i in somnu, să mergi printre muntii acesti-a, si prin pescera la vale, si vei intalni omeni, cari venindu la dealu voru ave lipsa de ajutoriu.

Unii voru duce lemne, altii bucate cu carulu, si altii voru duce feru, si la fie-care va cadă căte unu sacu d'in caru, si nu se voru poté ajută, ci te voru strigă că să li ajuti, dar' tu nici decum să nu ajuti nimenu-a, căci acést'a vor face că să te prinda si duca in lumea loru, si să nu te mai lase afara, ci să taci pana ajungi la imperatés'a lumei celei-lalte.

Cătu despre celelalte cercuri electorale nu potu dice altă-ace decătu vai si amaru; la Fagetu e Besianu, la Zorlentiu Petricu, in Sasca pop'a Elek, in celelalte doue cercuri toti eei vecchi.

F.

Naseudu, 15 iuniu 1872.

Die Redactore! Viéti'a nôstra de pre aici in prezinte e plina de evenimente, care de care mai mare, mai momentosu, mai frumosu său mai — tristu.

Doue lucruri mari sunt la ordinea diley: pactul facutu cu regimulu in privint'a proprietătorilor granitairesci si in strinsa legatura cu acestu-a — alegerea deputatilor dietali (sic) pentru ciclul urmatoriu. Pentru acestea doue obiecte se tienu consultări dupa consultări, mai in tota diu'a; comitetu convocat.

Ar crede cine-va că aceste doue cestiuni sunt opuse un'a altă-ă, fie-care si-are calea si scopulu seu, si prin urmare formăza doue obiecte separate in fond, in principiu si in scopu, dar' nu e asié! S'au portat grige de aceea, că să se pună unul cu altul in legatura, s'au facutu d'in cestiune curatul privata granitairesca capitalu politicu, care dreptu procente o să dñe deputati magari! In direptiunea acést'a clic'a guvernamentalilor nostri cari s'au inmultit de minune cu cătă-va ce trecău de romani buni, lucra de perit; culegu in ruptul capului, de unde numai potu, voturi — adeca deocamdata cuventul de onore — pre sém'a lui Cseri, etc.

Spre scopulu acestu-a se inscriseaza cu mare zelu o serbatoria (careva va fi trecuta si mancața pre candu veti cetei acestea săre*) cu spese enorme d'in fondurile scoarii granitairesci menite pentru cultura si scola, de sine se intielege că imbrăcata in atu vestimenta — nu politicu, dar' in fondu de dragul guvernului representatul prin unu comisariu reg. Acnstu-a se canta: osan'a! pre acestu-a la lauda naseudenii in strune si in organe, in templine si in hora, cu bani din fondurile scolari.

Altu-cum nu intielegem scopulu acestei serbatori, or cu ce ni-ar sări înainte incenatorii, că-ci noi granitairesci ne-am poté bucură de triumf si fără serbatori asié „grasse”; augustul domitoriu i-am poté areta omagiele noastre de recunoșciuntia si pre alta cale mai estina, si ar fi primită că de la unu tata bunu. Bub'a e politi'a, scopulu e, cu ocazioni de acestea, a seduce pre omeni, a-i cascigă pentru guvernului, carele — dicu magiaronii — n'are in lume paiechia de bunu, dreptu si liberalu.

Amu cascigatu, e dreptu, cu pactul facutu in afacerea granitairesca, dar' si regimulu au cascigatu a) una sută de mii florinti desdaunare; b) dreptulu le a folosi locu si cuartire, foste aici erariale, candu si cum i va cere trebuită in trebi de ale statului; c) duoi deputati guvernamentalii, că-ci precum se vede, s'au lucratu pre „na si adu.”

E tristu si dorerosu antău nesuntia de a alege deputati d'in tagm'a si pentru tagm'a contrarilor nostri, fia si

*) Dupa informatiuni primite d'in alta parte festinul se tienu in 18 iuniu, a. c.

Red.

Apoi vei ajunge la unu riu si podulu (luntrea) va fi peste apa, si să nu strigi că să vina podar iuliu, ci numai să-ți puni unu banu in dinti, si standu asiè va veni podariul si te va trece. Candu vei ajunge cu podulu in midiloculu apei, voru innotă nisces omeni catre voi, unul se va prinde de podu că să se suia in elu, dar' nu va poté, altulu, voindu să se urce va căde cu capulu in josa si altii voru redică manele si se voru tangui si cere ajutoriu, inse se n'ai mila de a-i ajută că-ci indata ai picatu pe man'a loru, si in poterea loru că să li fi roba, — asiè robescu ei pe toti ómenii d'in lumea acést'a.

De vei fi trecutu ap'a, să dai crucierulu cuvenitul d'in gura si nu d'in mana, si pre urma vei ajunge la curtea imperatessei. In midiloculu curții vei vedé 12 le, cari sunt in locu de cani si acesti-a voru latră in cătu se va cuturemă palatulu imperatessei, dar' tu fără de nici o temă dăli s'farimaturi de spane, si pâna ei se vorbăte pentru pane tu fugi in palatul, si aci vei aflat pe imperatess'a ince să nu graiesci nimică la intrebările ei, ci să-i dai vasulu, si să siedi josu si nu pre scaunu pana ce va veni imperatess'a că să-ți aduca vasulu plinu de frumștie.

Imperatess'a cu graba va aduce vasulu plinu, si ti-lu dă in mana, tu să-lu primesci, dar' să nu-i multumesci, — si in urm'a ei vor veni slugi că să-ți aduca de mancare si beutura, dar' să nu manci nici să bei, ci să iezi vasulu si tacundu, să pleci si candu vei reintorce prin curte asemenea să arunci sfarimate la lei, si să fugi.

In caletori'a ta inderetru vei pati éra tote, inse să te pazesci!

Psiche s'a tredit, si-a adusu visulu in fire, si a portat u dupa visu, si i s'a intemplatu tote dupa visu, si s'a reintorsu la loculu unde a visat.

VI.

Psiche si vassulu cu frumsetie.

Psiche capetandu frumsetiile de la imperatess'a celei-lalte lume, a reintorsu, si a adormit u la loculu unde visase, si candu s'a tredit a deschis u vasulu cu frumsetiile, că să se unga cu ea, si să fie mai frumosă.

pare-ni-se cătu de buni la momentu, si a ne departă asié tare de politic'a ce credeu că voru urmá ceialalti ardeleni, cari binevoiesca a nu se luá dupa noi!

E tristu a predá atâti-a bani d'in fondurile scolare, meniti pentru cultura, numai de dragulu cui-va, si apoi a lassá pre multi invetitori m.i se piera de fóme si de la care nu mai poti acceptá nici unu sporiu; si a vedé in multe locuri scoiele in cea mai trista stare, ba in — agonia. Si cetele suflete s'ar fi potutu mangaiá cu aceea sumă! séu ce alta lacuna se poate astupá! — Unu amicu chiaru langa mine acum observéza „para-ti bine că nu s'a cheltuit vr'o 20 mili, cum a disu unu s. parinte că s'ar cuveni a se spesá pentru unu asié scopu, candu ar' cere trebuința.“ — Si a díss'o parintele, si a trecutu in castrele contrariului parintele!! Si e cu sufletu cu trupu parintele pentru alegerea unui unguru, de nu se va schimbá in cugete pana atunci! si credu că au capetatu parintele apetitul de vr'o placinta — cruce pre pieptu! si nu potem pricpe cum s'a schimbá tare parintele — romanu bunu la alegerile trecute!!

Apoi inca un'a! Pre aici nu se mai vorbesce de pasivitate, de conferint'a convocanda la Alb'a-Iuli'a, de politic'a ce o voru urmá ceialalti romani ardeleni, aici sunt rezoluti, intielessi, conjurati . . . nu accepta dupa nime. Nu e tempu de asié ce-va, acum trebue dusi omeni pre ghiaicia, trebue cortesftu, trebue indemnantu, cum am auditu de una-di pre unu domnu mare — lungu — indemnandu pre unu „amaritu de nemesis“ d'in altu comitatul sè se inscria că alegerioru in Districtu că-ci aici se afia de cătu-va tempu si astu-foliu sè sporesca la cup'a deputatului unguru. — Acum'a e a se lucrá pentru a face cătu mai marétiá si mai pomposa primirea comisariului reg. ce vine la darea in sema.

Fericite Groisz! De ai si romanu n'ai patit asié ce-va ce n'ai patit-o in viet'a!! — Drumuri curatite, ce se face la noi numai candu vinu omeni mari; apoi de banderiu că la unu pasia; iluminatiuni, prandiu mare, balu, etc. Preotii au ordinu totii cu totii a essi „incelca mai stralucite ornate beserice esci.“ *) — Apoi ce mai voiti? — Ce va mai urmá vomu vedé! Mai avem sperantia in cătu-va romani, pre cari nu-i amu scapatu inca in castrele contrarilor, si cari intr'o siedintia tienuta de curundu si-au redicatu fruntea si au propus si aperatu ceea ce s'au si primitu, că sè se mai faca o reprezentatiune la Majestate pentru modificarea art. de lege 43 si 44, că cea d'in 1869, despre ce credu că vi s'ascrisu. Numai la lueru, fratilor romani, că sè ni salvámu onorea!

a . . .

A v i s u .

Adunarea generale a asociatiunei transsilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu se va tiené in anul acestu-a in S.-Sabesiu la 5. si 6. augustu st. n.; asié comi-

*) Prea grossa gluma ar fi d'in partea loru distric-tuali.
Red.

Indata ce a deschis vasulu a esitu d'in elu o albi-na, carea i-a sburatu pre grumazu, a impunsu-o de a cursu sange, si a cadiutu la pamentu incătu erá mai sè mora.

Atunci imperatulu a sosita la ea, si delocu i-a luat albin'a de pre grumazu, a pus-o éra in vasu, si i s'a opriu sangule, de a recapetatu poterile, si atunci imperatulu dinelor a farmecat-o de s'a facutu si mai frumosa de cum a fostu, apoi infruntandu-o pentru că a deschis vasulu, a iertat-o, fiindu-că a suferit multu pentru dinisulu, si a sburat cu ea la cas'a imperatesca.

Aici i s'a dato acum numele de imperatess'a d'inelor si au dusu amendoi o vietia fericita si dupa unu timpu s'a otarit barbatulu că se merge cu ea la parintii ei pre gos-tia, si candu a vediutu-o tatalu seu a morit de bucuria, dura ei traiescu si adi, daca nu voru fi morit.

N o t e .

1. Psyche e cuventu grecu si insemnă sufletu.
2. Acésta poveste mi-a tramis-o Dlu Ionu Popescu prof. de teologia in Sabiu, culesa de Dlu Iuliu Bologa, teologu, intr'unu exempliaru si fragmentu. A audit'o de la unu studinte romanu d'in Turd'a. Suprinsu de cuventulu Psyche la poporu, am sciricatu de nou si mi s'a asiguratu, că cuventulu e in gur'a poporului.

In colectiunea de basme a Dlui P. Ispirescu (Bucuresti, tipograf'a laboratorilor romani. 1872) povestea a 13-a e „Sufletul.“ — Nu e identica cu acésta, dura sunt in ea asemenei eleminte.

3. Psyche in mitologia vechia elina erá inchipuita in forma de pruncu micu aripiat, cea greco-romana mai tard'a, că unu fiuture, séu că o feta forte frumosa, cu aripi de fiuture.

A puleiu Aulu Luciu d'in Afric'a, carele a traitu pe la 32. d. Cr. a sustinutu mai pre largu unu mitu despre Psyche, si acestu-a, in Conv. Lexicon, Brockhaus, se povestesce astfelu:

Psyche e o feta de craiu, si ea a mai avutu doue sorori, inse nu asié frumose că ea, si Ps. se credea a fi frumosa că din'a Venus, incătu si Eros (Amor) nu cutesáz sè o iubesca, ci numai o venerá că pre o dina. Venus s'a maniatu pre Psyche pentru că s'a crediutu frumosa că si ea, si a poruncit lui Amor că sè o farmece, că sè iubesca pre unu omu muritoru, inse Amor insu-si s'a amorisatu de ea.

tetulu insarcinatu cu primirea ospetilor postesce pre toti pre stimati domni, cari au intentiune si dorescu a ne ono-rá cu presentia loru, sè binevoiesca a se insinuá la sub-semnatul celu multu pana la 25. iuliu a. c. st. n. are-tandu apriatu, că voru a partecipá singuri, ori insociti de stimatele loru familie?

Informatiune despre incuartirarea celoru insinuati se da la sosire in S. Sabesiu, la otelelu „Leulu de Auro“ d'in Cetate.)

S.-Sabesiu, in 20. iuniu 1872.

pentru Comitetulu arangiatoriu:
I. Tipeiu,
Protop.

Declaratiune.

Pentru că opinionea publica sè nu fia sedusa, grăbescu a declará, că scirea raspandita in nr. 24 alu „Familie“, cum-că subscrisulu ar' repasi de la candidatura de deputatu in cerculu electoral alu Mediesiului, n'are neci unu temeu.

Pest'a, 10/22 iuniu, 1872.

G. Stetiu.

VARIETATI.

*) (Partidele politice in Ispania) sunt aceste: 1. Legitimisti, cari voiescu pre Don Carlos de rege; 2. Alfonsisti,aderintii lui Alfons, favoriul mai mare alu Isabellei; 3. Canovisti, asié numiti dupa capulu loru Canovas, odiniora au fostu Alfonsisti, acum sunt Amadeisti; 4. Es-Montpensieristi de ora ce ducele de Montpensier a recunoscutu pre principale Alfons, partid'a ducelui sa inpartitul intre Alfonsisti si Amadeisti; 5. Frontezii; 6. Progressisti istorici, condusi de Sagasta, sunt asta-di la po-tere; 7. Progressisti democra-tici sub Zorilla, formeza asta-di tocmai cabinetulu; 8. Cimbristi, odiniora fosti re-publicani, acum sunt pentru monarchia; 9. Democra-tici, republicani de ordinoria, au trecutu in castrele monarhiei; 10. Economisti, una mestecatura de Cimbri si Democra-ti; 11. Republicanii unionisti; 12. Republicani federalisti, conducatoriul e Castelaru; 13. Republicanii socialisti, sunt mai cu sema membri ai internationalei. Adeca 13. partide la-olalta.

*) (Amenintiare a vulcanului Aetna.) In 26. maiu a. c. s'au observatu nesce sguduiri in giurul Aetnei si e mare temere, că vulcanulu, care de la 1865 ordinisse, éra va errumpe.

*) Celealte diuarie romane sunt rogate a reproduce ni colonele loru acestu Avisu.

Tatulu Psichei, voindu sè o marite, s'a adressatu cătra oracululu lui Apollo, si acestu-a i-a spusu că sè duca Pre Psyche pre verfulu unui dealu, si sè o lase acolo, pentru că ea e ur-sita pre sé-m'a unui monstru, că sierpele, care strica tote, si e temutu de diei si de omeni.

Tatalu a facutu acésta, si a pusu pre Psyche pre verfulu stanciei, si susfandu unu ventu caldu a dusu pre fricos'a intr'o vale frumosa, une ea aflatu unu palatu pomposu, si intrandu sù servita de servi nevedinti. Aci i se areta Eros in tota noptea, nevedintu si necunoscutu, si cu resarirea dilei disparea, si o la-sá singura.

Psyche éra forte fericita daca nu ar fi dorit sè véda si cunoscu pre amoresulu seu, inse insielata de sororile sale ja-luse, pre cari le-a adusu in contra-vointie lui Amor, a crediutu, că amoresulu ei e monstru, si luandu lamp'a cu oleu s'a dusu la patul lui, si vediendu-lu s'a minunatu, că amoresulu e mai frumosu intre diei, si de bucuria a sca-patu oleu caldu pre umerulu lui.

Amor s'a tredutu si i-a aruncat uine incredere, si a sburat, éra ea a plecatu dupa elu si l'a cautat uine a rate-cita in tota templele si pàrtile si mai tardu a ajunsu la palatiulu Vinerii.

Acésta a tienutu si tratatu pre Psyche, că pe o roba, si i-a datu sè faca lucrurile cele mai grele că sè se pre-padesca. (Dr. Vollmer in Myth. aller Nationen, Stuttgart, 1836. povestea pre scurtu despre trei lucruri, cari sunt identice cu cele d'in povestea nostra.)

Psiche ar fi morit de grentati, inse Amor neve-dintu in tota i-a ajutatu, si deosebi in prob'a d'in urma, că Psiche sè se duca in lumea umbrelor, si sè aduca de la Proserpina o pică cu uasorea frumusetiei, erá se-péra pentru că pe cale a deschisu pică si aborulu ame-titoriu, care a cursu d'in pică a amelitu-o, si trantit-o la pamentu.

Atunci Amor i s'a aretat uine a vedea, si atingundu-o cu saget'a, i-a datu vietia, si pe urma s'a impacatu si Venus cu ea, éra Jupiter (Joe) i-a datu darulu de nemorire si a legat-o pentru veci de Amor, cu care a nascutu pe Voluptas (placerea d'in iubire).

4. Pascalitorulu reprezinta aci oracululu lui Apollo. Mai in tote povestile căte o baba betrana reprezinta oraculele vechie si bab'a e identica cu Sibil'a, carea éra a avutu pascal'a sa.

5. Monstrii in povestile nostre de regula sunt repre-sen-tanti prin balauri.

6. Dupa poveste Psiche s'a dusu inca acum in lumea de josu, dar acésta e sminta in poveste, pentru că acum a numai in curtile lui Amor (Eros). La a trei-a porunca merge Psiche in lumea de desuptu.

*) (Flotele comerciale ale toturoror nati-unilor) contine 20,000,000 tone cu 170,000 n. si 830,000 omeni. Si anume pre Europa cadu: 12,45,000 tone si 100,000 n. si pre Americ'a 6,754,000 tone si 49,000 n. si pre Asia 973,000 tone si 16,000 n. si pre Australi'a 116,000 tone si 1,200 n. si pre Afrik'a 83,000 tone si 3,000 n. In Europa rangulu e urmatorulu: Britani'a mare cu 28,800 n., Franci'a cu 25,800, Itali'a cu 16,000, Germani'a cu 5,122, Norvegi'a cu 5,400, Spani'a cu 5000, Greci'a cu 4,500, Turci'a (pote că e impreuna cu Romani'a) cu 3,600, Portugali'a cu 3,600, Russi'a cu 3,300, Ostrunguri'a cu 3,300, Olandi'a cu 2,300, Danemarc'a cu 650 si Belgia cu 112 n.

*) (Conferintia romana in Bistritia.) D'in comitat. Dobacei ni se serie, cu privire la conferint'a, ce o au tienutu romani in caus'a alegilor, urmatorile:

In 18 I. c. st. n. s'a tienutu in Bistritia una conferintia sub presidiulu dlui protopopu Aless. Silas. Obiectul acestei conferintie a fostu alegerea de deputatu romanu in cercurile Borgoului si Chiralesiului. Cu acésta ocazie s'a otarit, a acceptá decisiunea conferintie de Alb'a-luli'a, inse s'a candidatu d. Dr. Gregoriu Silas, că la casu caudu romanii voru alege, numai D.-sale sè i dèe voturile. S'a facutu apoi collecta pentru cumpararea unei flamuri nationale romane. Conferint'a a fostu forte slabu representata, a lipsit majoritatea intielegintei d'in aceste cercuri. D'intre preuti inca au fostu forte pucini si facia cu collet'a pentru flamura nationala s'a aretat tare reci. Invitu pre dlu cassariu Balanu se publice lista conferitorilor. — Notarii mirosescu la ola cu curechiu a deputatului Vass Samuel, fiindu-că se apropia organizarea comunelor. Cu alta ciasună mai multu.

P.

Sciri electrice.

Praga, 22. iuniu. Diurnalele cehice attribue invingerile deachistilor la alegeri tienutei partidei stange, care n'a amblatu destulu de energicu spre a legá alliantia cu oppositiunea cislaítana.

Zagrabia, 22. iuniu. In comisiunea de pactare intre nationali si unionisti s'a escatu ne-intellegeri serioze.

Versalia, 22. iuniu. Adunarea nationala primi si cei-lalți articlii ai legei de recrutare si apoi legea intrega.

Madrid, 25. iuniu. Trupple regesce era-si au invinsu carlisti.

Zagrabia, 24. iuniu. Eri s'a continuat siedintele clubului, fara a ajunge la vre-unu re-

7. Numele lui Amor a perit, si la poporu se numește „imperatulu dineloru.“ Dieii vechi adi sunt imperati in poveste. Numele Psiche a potutu se remana numai pentru că romanesce „sufletu“ e de genu barbatescu si nu a pututu reprezentá o feta frumosa.

In povesta „Sufletulu“ de la Dlu P. Ispirescu, — sufletulu si Amor sunt preteni d'in copilaria, si nici odata nu se despartau. D'in acésta cauza a trebuitu sè se reformeze mitul vechiu că se corespunda duoru ființe barba-tesci.

8. Amor e inchipuitu că unu pruncu cu aripi, avandu in mana arcu si sagetă, — asié imperatulu dineloru e ti-neru si cu aripi.

9. Mam'a imperatului d'in poveste e diu'a Venus. Dupa poetii vechi Amor e fiului dinelui Venus; dar' altcum si mitul lui Apuleiu dice, că Psiche a ajunsu in palatulu Venerii.

10. In mitolog'a vechia se dice: „apa pazita de unu draconu (balaur), nu se numesce apa negra.“

11. Sierpele in multe povesti e identic cu unu ba-lauru.

12. Ide'a intréga a avemu si in alte povesti, unde pas-sera acusi pajura, javra, si sgripsiouru.

13. Psiche la tote trei porunci capeta ajutoriu. Dupa mi-tul vechiu Amor ajuta pre sub ascunsu.

14. Visulu Psichei se intempla mai tardu. Riulu e Styx, ap'a d'in tartaru, lumea de josu. Podariulu e Charon, care trece cu luntriti a sufletele d'in lumea nostra in cea de sub-pamentu.

Banu in dinti a pune mortului a fostu daten'a vechia si e adi, că sè-si platésca vam'a.

15. Lei in locu de cani sunt in poveste in locul can-ei Cerberu, carele pazesc portile lumii de josu. Cerberu de regula are trei capete, dar' se pomenesce si de 50, 100 de capete.

Imperatess'a lumii de josu Proserpina, feta Cererei, si a lui Joe, soci'a lui Pluto, dieului de sub pamant.

Albin'a e reu aplicata in poveste, pentru că albin'a intre-altele e semnulu nemoririi si poterii, si aci ea casiuna morte.

Partea a V. a povestei e in cea mai strinsa legatura cu ideile si datinile noastre de adi de la morti.

Oravita,

Dr. At. Marienescu.

